

UKOVEC

**lidová architektura, úcta k řemeslu a přírodě jako srdečné
poselství z Moravských Kopanic**

Název projektu: UKOVEC

Realizuje: Společnost **UKO tour s. r. o.**

Zastoupená: panem Miroslavem Ukem

Místo realizace projektu: Bošácké Kopanice, Slovenská republika

Základní charakteristika projektu: rekonstrukce původní lidové stavby z 18. století a jejích přilehlých pozemků na relaxační a specifický výukový areál se zřetelem k původní charakteristice a účelu této stavby

Časový harmonogram: dvoufázový projekt

A) 1. fáze: dokončena v roce 2018 – kompletní rekonstrukce objektu **CHALUPA PRI UKOCH** a přilehlého prostranství, její uvedení na trh s cestovním ruchem

B) 2. fáze: závěr roku 2024 – realizace objektu s názvem **UKÉCH DVOR.** Detailnímu přiblížení se věnujeme v části Realizace projektu UKOVEC.

Název projektu **UKOVEC** je rovněž původním názvem osady, jejímiž vlastníky byli po více než dvě staletí příslušníci rodiny Ukovy, jak je ze samotného pojmenování zřejmé. První dům na těchto pozemcích postavil pan **Ján Uko**, a to již v roce **1748**. Další generace rodiny Ukovy postupně odkupovaly jiné přilehlé pozemky a do konce 19. století vzniká rozsáhlá osada, která celá spadá do majetku rodiny Ukovy.

Pozemky se nachází v západní části Slovenské republiky a byly jednou z původních osad, z nichž v roce 1950 vznikla obec Nová Bošáca, ležící v Bošácké dolině. Nová Bošáca je tedy mladou obcí, jež se zrodila z původních 23 osad Bošáckých Kopanic, které se nacházely v blízkosti hranice s Českou republikou, respektive Moravskými Kopanicemi. Jednalo se o obce: Bestiné, Dubová, Grúň, Hajdarová, Holička, Nová Hora, Jastrabské, Horné Kameničné, Dolné Kameničné, Šeňákova Kopanica, Valentova Kopanica, Krivé Kúty, Mravcové, Ochodničáři, Vlčie Oko, Osikoviny, Predbošáčka, Predpoloma, Prieseky, Radvaň, Dzurákov Salaš, Španie a **Ukovčiarovci**.

V oblasti Bošáckých Kopanic se lidé živilí polním hospodářstvím a věnovali se truhlářskému a tkalcovskému řemeslu. Způsob obživy byl velmi podobný i v sousedních Moravských Kopanicích a hranice mezi oběma zeměmi lze spíše vymezit pomocí katastrálních map než rozdíly mezi způsobem života.

Bošácke Kopanice a Moravské Kopanice spadají do nadřazené oblasti – Chráněné krajinné oblasti Biele Karpaty, jež se rozprostírá v oblasti slovensko-českých hranic. Výrazným rysem Bílých Karpat je zvlněný terén, který vytváří jedinečná panoramata se čtyřmi chráněnými horskými vrcholy, z nichž nejvyšší je Velká Javořina (970 m n. m.). Nejen proto, že je nejvyšším horou tohoto pohoří, ale i z jiného unikátního důvodu – prochází jí hranice Slovenské a České republiky – stala se Velká Javořina symbolickým místem k setkávání Slováků a Čechů v období společných významných výročí obou zemí. Tato úctyhodná podpora národnostní vzájemnosti má svůj původ již v období první republiky.

Roztodivné přírodní scenérie, nádherné, husté lesy a také místa, která zůstávají před lidskou nohou a působením člověka skryta, to vše činí tuto krajinou exkluzivní. Jinou exkluzivitou jsou horské orchideje, které kvetou na zdejších loukách. Počet rozmanitosti zde kvetoucích druhů jim zajistily první místo v celé střední Evropě, a tak i zápis na seznam kulturního a světového dědictví UNESCO.

Bílé Karpaty jsou ale nejen panoramatickým pohořím s tisíci hektary kvetoucích luk, ale především mozaikovou různou regionů a obcí, které jsou rozptýleny po svazích vzdálených kopců. Charakteristický lokální patriotismus a specifická životního rytmu a životních návyků jsou právě příznačné pro jednu ze součástí Bílých Karpat, pro Kopanice.

Kopanice jak na slovenském, tak na moravském území tvoří pouze několik vesnic. Vymezení, které vesnice na moravské straně jsou skutečnou součástí Kopanic, existují

názorové rozdíly. Nejasnost je způsobena především rozptýleností kopaničářského osídlení. Shoda však zůstává u kmenových obcí, které jsou srdcem Moravských Kopanic: Vápenice, Žitková, Vyškovec a Starý Hrozenkov – ten je ze jmenovaných obcí největší s nejvyšším počtem obyvatel (v roce 2018 evidováno 893 obyvatel) a působí tedy jako obec centrální. Tři ostatní zmíněné obce evidují každá do 200 obyvatel. Často bývá ke Kopanicím připojována i obec Lopeník, přidružuje se někdy rovněž obec Březová a Strání, které jsou spojnicí mezi Slovenskou a Českou republikou.

Rozptýlenost obcí po rozlehlém území vtiskla jednotlivým vesnicím a především jejich obyvatelům osobitý způsob života a nepřeslechnutelné odlišnosti v jednotlivých nářečích. Ta je nutno zmínit jako další perlu, která se zrodila mezi karpatskými lesy a která potřebuje stejně tolik péče jako péče o zdejší krajinu a folklor, jinak zdejším specifickým dialektům hrozí jejich úplný zánik.

Co však obce spojuje, je fakt, že všechny se nachází v pohraničním území a tím je dán podobný kolorit způsobu života. Vše pospolu vytváří tedy jakýsi kaleidoskop různých krás, které ale souhrnně drží pohromadě životní rytmus původních obyvatel, lokální patriotismus a hlavně oddanost přírodě jako člověku nadřazenému živlu a cit k přírodě a půdě jako jedinému zdroji obživy. Proto zdejší obyvatelé s půdou a okolní přírodou nakládali co nejbezpečněji a příroda a půda se stala jejich prioritou. Dbali proto nanejvýš pečlivě, aby všechno osvědčené a přírodě neubližující uchovávali nejen pro sebe, ale i další pokolení. Jen díky tomuto respektu máme možnost seznamovat se a oceňovat úsilí našich předků v ochraně prostředí, ve kterém máme možnost dále žít a jehož ochrana se stává v současnosti již doslova nezbytnou.

Náš projekt chce na tento odkaz smysluplně navázat.

Zajištění realizace projektu

Realizaci projektu zajistí společnost **UKO tour s. r. o.**, která se prioritně zaměřuje na provoz zrekonstruovaného ekologického areálu nazvanému **Chalupa pri Ukoch** orientovaného na agroturistiku.

Firma UKO tour. s. r. o. nabízí **ubytování v luxusním objektu** umístěném v horách v prostředí nádherné Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty, v oblasti nedotčené průmyslem a vzdálené od ruchu větších měst.

Součástí služeb společnosti jsou i **kompletní cateringové služby** pro Vaše firemní i společenské akce.

Cíle společnosti UKO tour s. r. o.

- Vybudování celého komplexu – usedlosti UKOVEC do konce roku 2024 (2 ubytovací objekty, vinný sklep, upravené relaxační plochy a zemědělské pozemky a pastviny, permakulturní zahrada).
- Provoz ekologického areálu zaměřeného na agroturistiku a aktivní relaxaci.
- Aktivní působení v agroturistice.

Filozofie projektu UKOVEC

Firma **UKO tour s. r. o.** chce nabídnout možnost jedinečného ubytování, ve kterém hosté nejen přenocují a stráví příjemný čas v impozantním prostředí, ale rovněž se mohou pomocí různých aktivit vrátit do časů dob dřívějších a uvědomovat si významy tradiční lidové kultury.

Tyto různorodé aktivity si budou moct hosté odzkoušet přímo v samotném areálu.

Nový, rozlehlý objekt vznikne spojením již existující chalupy zvané **Chalupa pri Ukoch** a jejích pozemků s dalšími rozlehlými pozemky a rekonstrukcí nedaleké usedlosti pojmenované jako **Ukéch Dvor**. Součástí usedlosti Ukéch Dvor jsou kromě objektu určenému k bydlení taky hospodářské budovy – v nich si po rekonstrukci budou moct hosté dle přání vyzkoušet jednotlivá lidová řemesla, nebo se alespoň zúčastnit prezentace těchto řemesel. Pospolu pak celý areál ponese název **UKOVEC**.

Realizací projektu vznikne svou velikostí i zaměřením neobyčejný komplex, který hostům nenabídne pouze možnost ubytování, ale jeho jedinečné umístění přímo vybízí k exkurzím do nádherné okolní krajiny s osobitou atmosférou, ať už ze soukromého zájmu či se vzdělávacím cílem. Výhledy z kopců do okolí, na moravskou i slovenskou stranu jsou bez nadsázky dechberoucí a dojemné. Právě tyto výhledy jsou často cílem i těch turistů, kteří o Kopanicích mají jen základní představu, ale přesto a právě proto se do této krajiny vypravují i zdaleka.

Po dokončení II. fáze projektu nabídneme hostům dokonalé místo k osobnímu odpočinku, relaxaci, ale rovněž k pořádání různých společenských akcí

(firemní zábavní akce, pracovní mítinky, besedy, přednášky). Jako zcela ideální se pak náš objekt hodí k pořádání seminářů tematicky zaměřených na **ochranu životního prostředí, udržování folklorních tradic, podporu tradiční gastronomie**, která souběžně s výkladem vyžaduje prezentaci praktických činností. Prostředí stejně tak přímo vybízí k **pořádání etnografických seminářů**. Prioritně ale nabízíme náš budoucí objekt spolkům, které se věnují **výchově dětí a mládeže** v návaznosti na ochranu přírody a vzdělávání v oblasti historie i místní lidové kultury, v němž se obě oblasti prolínají.

Objekt bude uzpůsoben **provozování sportovních aktivit** (fotbal a jiné míčové hry) a bude disponovat prostorem k uschování jízdních kol a jiného správného náčiní; v interiéru je možné věnovat se zábavně-sportovním aktivitám, tj. kulečnicku, šipkám.

Aktuální stav projektu

První fáze projektu byla zrealizována a byla dokončena v roce 2018.

Do provozu byla v tomto roce uvedena **Chalupa pri Ukoch** – jedná se o kompletně zrekonstruovanou stavbou lidové architektury, v duchu selské architektury s vysoce kvalitním rustikálním vybavením. Celý objekt je vystavěn ve stylu vesnické chalupy za použití převážně přírodních materiálů – dřeva a kamene. Exteriéry i interiéry zhotovené z kvalitních přírodních materiálů zajišťují hostům maximální pohodlí. Chalupa je vhodná k pobytu v průběhu celého roku.

Objekt je dipozičně velmi dobře vyřešen a určen pro individuální ubytování 10 osob. Hosté mohou využít dva prostorné pokoje s dvoulůžkem, ve kterých je možno připravit variabilně dvě přistýlky. K dispozici je ještě další pokoj s jedním dvoulůžkem.

Všechny pokoje jsou vybaveny TV a koupelnou s WC.

Hostům je plně k dispozici rovněž kuchyň a společenská místnost, velkou venkovní terasou. Budova stojí na rozlehlém pozemku, který byl přetvořen na odpočinkovou zahradu s možností sportování, koupání ve venkovním přírodním jezírku. Součástí vybavení je i hydromasážní vana a sauna.

V **druhé fázi** bude následovat kompletní rekonstrukce původní usedlosti (všech jejích částí, tj. hospodářských budov) a přilehlých pozemků o výměře 30 000 m² v sousedství objektu Chalupa pri Ukoch a poté spojení obou usedlostí v jeden celek. Tento komplex bude sloužit jako ubytovací, relaxační a vzdělávací zařízení v původním selském stylu z konce 19. století, které bude v provozu celoročně a které bude zčásti připomínat provoz salaše.

Dokončení druhé fáze projektu je naplánováno do konce roku 2024

Realizace projektu UKOVEC

- kompletní rekonstrukce původní usedlosti v sousedství objektu Chalupa pri Ukoch
- navýšení kapacity ubytovací kapacity na 18 osob, a to propojením obou objektů
- výrazná extenze zahradní plochy – připojením dalších rozlehlých pozemků
- revitalizace okolních ploch kolem stavení
- částečná rekultivace zahrady patřící k Chalupě pri Ukoch a zajištění prostoru na výstavbu minifarmy
- rozšíření možností využití objektu – 1) relaxační objekt i objekt pro amatérské sportování, pořízení trampolíny, skákacího dětského hrady, houpačky, prolézaček a hracích sestav, 2) prostor pro společenské akce, 3) specifické výukové centrum se zaměřením na prezentaci lidových řemesel, tradiční kuchyně
- vybudování minifarmy pro přímý kontakt dětí s přírodou (plánovaných chov minikoziček, minioveček, minioslíků a drobného chovného zvířectva, tj, slepic, králíků a kachen)
- vybudování stolařské a truhlářské dílny podle vzoru původních lidových dílen
- výstavba pece na chleba, která bude přímou součástí kuchyně
- vybudování prostoru s kovářskou výhni, keramickou pecí a hrncířským kruhem z 19. století
- rekonstrukce sklepa na funkční vinný sklep pro degustaci a pro veřejné využití.
- vybudování prostor k podpoře regionální gastronomie – sušárny na ovoce, zabijačkového dvora, sýrárny pro výrobu a uchovávání sýra. Plánujeme rovněž výrobu marmelád a povidel podle původních receptur ve spolupráci s nedalekou obcí Komňa, která se věnuje výrobě marmelád dle tradičních zavařovacích receptů z domácích surovin, bez aromat, příchucovadel, zahušťovadel a jiných chemických látek
- postupná výsadba sadů
- výstavba stylového wellness centra
- vybudování ŠKOLICÍHO CENTRA PRO PERMAKULTURNÍ DESIGN

Bližší definice ŠKOLICÍHO CENTRA PRO PERMAKULTURNÍ DESIGN

Jak bylo zmíněno výše, klademe si rovněž za cíl vybudovat ŠKOLICÍ CENTRUM PRO PERMAKULTURNÍ DESIGN, jež by mělo být přidanou hodnotou komplexu.

Využijeme přilehlou rozměrnou zahradu, jejíž ekosystém přizpůsobíme parametrům permakulturní zahrady.

Permakulturní zahrada je kategorie zahrad, jejichž hlavním atributem je nejprve dokonalý soulad s bioetikou pěstování rostlin a rovněž co nejmenší zásah člověka do přirozeného rytmu vývoje rostlin i samotné půdy. Prvotním krokem pro vytvoření funkční permakulturní zahrady je správná skladba rostlin. Je třeba důmyslně zvolit konkrétní rostliny, aby bez potíží vzájemně vytvořily funkční společenství a efektivně na svůj vývoj pozitivně působily. Jejich vegetace tak bude člověkem ovlivněna co nejméně a v naprostém souladu s biosystémem pěstování.

Následně máme v plánu harmonizaci části zahrady okrasné a pěstitelské s částí chovatelskou – tedy šetrně a co nejvhodněji využít živočišné zdroje, které nabízí chov zvířat na naší biofarmě, k podpoře vegetace celé zahrady.

Tyto permakulturní zahrady vnímáme jako úvodní krok, jak si získat vztah k půdě jako zdroji obživy a seznámit se s principy zahrádkářství a chovatelství v souladu s biozemědělskými principy.

Hosté budou mít kromě vizuálního i smyslového zážitku **možnost sklízet plody rostlin z bylinkovo-zeleninové zahrádky k vlastnímu zpracování**. A protože základním cílem permakultury je minimalizace ekologické stopy při využívání půdy, chtěli bychom hostům rovněž nabídnout **poradenství se zkušenými místními pěstiteli** a zahrádkáři, a to formou přednášek a praktických činností, tedy konkrétními zahrádkářskými aktivitami.

Jednou z forem praktické práce s permakulturní zahradou by mohly být rovněž **semínkové kurzy**, které by měly hostům ještě názorněji osvětlit, jaké konkrétní rostliny vytvářejí funkční společenství a jak na sebe vzájemně pozitivně působí.

Názorným příkladem i prostorem k odzkoušení výsadby a péče o bylinky, zeleninu a ostatních vhodných rostlin by měly posloužit zejména **variabilní vyvýšené záhony**.

Turistické atrakce a zajímavosti v blízkosti objektu UKOVEC

- Lyžařské sjezdovky s vleky v okolí
- Síť běžkařských tratí a turistických stezek v Bílých Karpatech
- Ubytování v dosahu tří větších měst – Trenčína, Nového Města nad Váhom a Uherského Brodu.
- Lázně Luhačovice, Aquapark Uherský Brod, ZOO Lešná, Javořina, zámecký areál se zámkem Buchlovice, hrad Buchlov, Trenčanský hrad, hrad Beckov, známá obec Čachtice a celá řada dalších turisticky zajímavých míst.

Závěrečné shrnutí

Realizaci projektu UKOVEC vnímá firma UKO tour s. r. o. jako přínosný krok k podpoře ochrany přírodního dědictví, rozvoje cestovního ruchu, poznání oborů lidské činnosti a udržení lidových tradic. Souhrnně pak jako prostředek poselství odkazu našich předchozích generací.

Rovněž ale pamatuje na faktory, které ovlivňují život člověka v moderní době. Společnost UKO tour s. r. o. reflektuje tedy obojí. A myšlenka projektu vychází k faktu, že zatížení dnešní moderní dobou je třeba kompenzovat odpočinkem. Teprve poté člověk nabírá další síly do svého dalšího působení, a to nejen působení pracovního, ale i společenského působení v okolí, v němž žije.

Pokud člověk stráví svůj odpočinek v klidném prostředí obklopeném nádhernou přírodou, lze pevně věřit, že pak ve svém snažení o lepší život přírodu, ani život následujících generací neopomene.